

desconegudes, si les investigacions fossin més àgils podríem conèixer la realitat i actuar a l'arrel del problema. Tenim les línies de transport elèctric en males condicions i els calaixos dels jutjats plens de denúncies; tenim unes urbanitzacions creades inconscientment dins el bosc sense cap mesura d'auto-protecció.

Quant a l'extinció d'incendis, hem observat més efectivitat per part dels bombers voluntaris que dels que pertanyen al cos professional de Bombers de la Generalitat. Les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF) ben organitzades i motivades reclamen més protagonisme

en la direcció de l'extinció, són qui primer arriba al foc i, com estan formades per pagesos de la zona, coneixen el terreny i la forma de bellugar-se. Aquestes ADF, organitzacions sense ànim de lucre, requereixen un finançament adequat i tramitacions àgils.

La major part de municipis del Principat de Catalunya no ha desenvolupat un pla de prevenció d'incendis, tal com havia previst el programa Foc Verd de 1987. Ara seria l'hora de fer els plans comarcals de prevenció d'incendis i coordinar tots els plans locals amb les connexions viàries i de radiocomunicació. La tècnica del contrafoc, que

sempre s'ha demostrat efectiva si es fa bé, ha de sortir de l'obscurantisme a què l'ha sotmès la llei, qualsevol mitjà útil per aturar el foc ha d'ésser practicat.

Finalment, però, hem d'adonar-nos que també tenim mancances i podem cometre errors, la nostra col·laboració amb les administracions és essencial, per criticar quan convingui i per ajudar sempre.

La fràgil connexió entre llei i naturalesa s'ha d'enfortir amb l'educació i el respecte, hi ha unes lleis no escrites que tothom pot intuir i que a la llarga són les que més bons resultats ofereixen. **Joan Jou**

Haití, saps on és això Bill?

Bill Clinton ha protagonitzat l'una pífia rere l'altra en una invasió gairebé d'opereta. La seua imatge en resta greument tocada. Ho explica Vicent Partal.

Actuació: Bill Clinton, mentre té l'equip negociador en el palau presidencial d'Haití ordena que s'enlairin els avions per començar la invasió. Resultat: a canvi de res augmenta el sostre de credibilitat de la dissuasió. Ara, posem per cas que se li acudís de pressionar més Cuba; ningú no negociaria a l'Havana abans de veure els avions en el cel.

Actuació: per a justificar la invasió, a més, fa teoria. En un sopar amb un grup de polítics de raça negra (Black Caucus) afirma que les grans potències tenen responsabilitats especials sobre les seues zones d'immèdiata influència geogràfica i històrica. Ressuscita, doncs, la doctrina de la "sobirania limitada", que va definir Brèjnev en el seu moment. O del patí que cantava (contra el qual cantava) José Martí. Pregunta: no és conscient Bill Clinton que aquest és un perillós pas endarrer en la dinàmica que s'havia engegat amb la fi de la guerra freda? Si ho defineix així de clar, què passarà si demà Rússia decideix de netejar el seu propi patí, posem per cas, per ser optimistes, l'ex-URSS? Amb quin argument teòric s'oposaria a una invasió —que podria ser tan pactada com aquesta— de Letònia o l'Azerbaidjan?

Aquestes són dues mostres només del munt de despropòsits que ha acumulat en pocs dies Bill Clinton, com a comandant

Els soldats nord-americans ja són a Haití. El president Clinton, però, ha pagat un preu molt alt per aquesta operació.

en cap de les forces armades i president dels Estats Units. Són, potser, les dues més greus —una de pràctica i una de teòrica—. Però no les úniques. En menys d'una setmana ha obert una esquerda alpina entre ell i el seu secretari d'Estat, disgustat pel bandejament que Carter li ha infligit. També ha aconseguit l'estrany rècord de fer la invasió en nom de l'ONU, amb una

ridícula i caricaturesca força multinacional, i trobar-se després que l'ONU li diu que no retira les sancions contra Haití perquè la cosa essencial era de treure els militars del poder i això no s'ha fet. Què dir, a més, de la presa de posició d'Aristide? El primer dia es va enfadar i es va negar a acceptar el pacte amb els militars. Més tard el van portar al Pentàgon perquè

donàs les gràcies –ves, què havia de dir...–, i aquella mateixa nit el seu portaveu a Port-au-Prince es despenjava, en una entrevista amb Dan Rather, amb aquesta perla: “Vostès el van traure, vostès el tornen a posar”. Quatre carrers més avall uns manifestants pro-Aristide eren apallissats per la policia del règim

militar, mentre els soldats americans (que han anat a recol·locar Aristide) s'ho miraven. Visca!

Bill Clinton s'ha cobert de glòria amb l'espectacle haitià. Tant que no resulta estrany que els americans hagen aprovat Carter amb un 70% del crèdit per la resolució del conflicte, mentre deixaven l'ac-

tual president en un 17%. Resulta difícil d'entendre com ha pogut acumular un nombre tal de despropòsits, però el cas és que ho ha fet. Que ho ha fet i que ha deixat una ombra molt espessa sobre les seues capacitats. I això no és gens bo amb eleccions al Congrés d'ací a cinc setmanes.

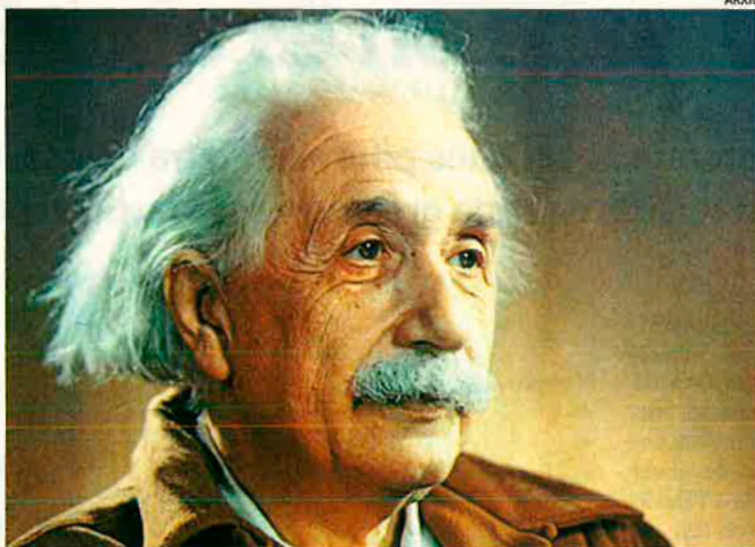
Vicent Partal

Difondre la ciència

Cultura i incultura, vet aquí la disjuntiva que dóna, per Ramon Folch, una autèntica dimensió humanística del pensament científic.

El filòsof i escriptor Joan Francesc Mira va accedir a presentar el curs-seminari “Difondre la ciència”, organitzat a València (12-15.09.94) per la Universidad Internacional Menéndez y Pelayo, gentilesa que, com a director del curs, li agraeixo de cor. Ben comprensiblement, acabada la seva breu presentació, Mira abandonà el curs per a ocupar-se dels seus assumptes, com és lògic. Del mig centenar d'assistents, entre professors i alumnes, Mira fou l'únic, doncs, que no participà en les sessions i debats del seminari. Però, això no obstant, n'ha fet una crítica a EL TEMPS en la qual resta dimensió humanística al pensament científic, tot reiterant el tòpic que els científics constitueixen un feu gremial ensuperbit, poc o no gens accessible als “ciudadans normals” (que serien els que no són científics) i restringint l'àmbit humanístic al coneixement de les llengües clàssiques. Amicalment he de dir-li que em penso que s'equivoca.

L'important dels clàssics és el que van dir, no pas que parlessin en grec o en llatí. Els humanistes del Renaixement aprenueren aquestes llengües (o l'àrab) per tal de llegir-los, no pas per a fer l'anàlisi sintàctica dels seus textos. Per això es pot ser un humanista (vegeu accepcions evolucionades del terme en qualsevol diccionari raonablement complet) sense dedicar-se eruditament a l'estudi de la literatu-

Albert Einstein. L'humanisme modern ha d'integrar el pensament científic.

ra clàssica. A mi, per exemple, m'interessen Aristòtil o Teofrast, bé que no pas més que els altres pensadors que els han seguit de dos mil anys ençà, inclosos Einstein i Margalef, posem per cas, la visió cosmològica dels quals, per cert, és prou més àmplia i moderna, naturalment (ara bé, quan aquesta evidència és posada en dubte pels que la desconeixen: paciència).

Tirem enrere. Umar Hayyâm (1048-1132) coneixia els clàssics, calculà la durada dels anys solar i lunar, i excel·lí en l'estudi de l'àlgebra, en especial de les equacions cúbiques. Tot i que lamentablement ignora el persa, lleigeixo amb plaer les seves magnífiques *rubâ' iyyât*, quartetes d'una força impressionant, gràcies a la versió que en féu Edward Fitzgerald, que sí que en sabia. I és que Hayyâm

fou un humanista pre-renaixentista sense haver-s'ho proposat. O no? per contra, em temo que molts homes i dones de lletres actuals no pas. I molts homes i dones de ciències menys encara, ben cert. La discussió sobre aquesta mena de coses fou precisament un dels elements centrals del famós seminari, consagrat no pas a la promoció esbiaixada de conceptes científico-tècnics, sinó a l'anàlisi de la dimensió humanística del pensament científic i a la manera de difondre-la.

No crec que hi hagi una cultura de ciències i una de lletres, sinó una cultura

i una incultura. Que la gent de lletres i la gent de ciències comparteixin actualment parts al·lòtiques, i sovint disjunctes, d'aquesta cultura veritable i d'aquesta incultura obvia és una trista realitat, però no pas una necessitat fatal. Alguns, justament, és això el que voldríem canviar. Si lleigeixo Hayyâm és per plaer de saber i de sentir. I com es pot saber i sentir el món real en aquest tombant de mil·lenni en què ens trobem sense estar al corrent del “big bang” o del concepte de biodiversitat, per posar un parell d'exemples? És per això que l'humanisme modern ha d'integrar el pensament científic. El pensament científic dic, que és molt més important i prou més entenedor que els algorismes a través dels quals arriben a afaiçonar-lo els professionals del ram (més o menys com la música, que es pot entendre i gaudir per-